



Raadsvoorstel

Vergadering van Gemeenteraad

Datum collegebesluit:	17 januari 2023
Datum vergadering	21 maart 2023
Voorstel van	Crossen
Team	Openbare Ruimte
Portefeuillehouder	Heddes
Onderwerp	Verordening op de afvoer van hemel- en grondwater
Openbaar	Ja

Samenvatting

Met deze verordening kan het college in aan te wijzen gebieden een verbod instellen om afvloeiend hemelwater en grondwater te lozen in het openbare vuilwaterriool (en/of het openbare hemelwaterstelsel). Deze bevoegdheid dient als uiterste middel om in te zetten als andere routes niet tot een oplossing hebben geleid. Allereerst wordt altijd ingezet op communicatie en stimuleren van perceeleeigenaren. Ook kan het college nadere regels opstellen over de berging van hemel- en grondwater. Deze verordening vormt een invulling van beleidsdoelen en ambities uit het Programma Stedelijk Water en Riolerings 2023-2027 (PSWR). Het PSWR is kaderstellend voor inzet van de bevoegdheden uit deze verordening.

Voorgesteld besluit

Het college besluit het volgende voor te leggen aan de raad.

1. De Verordening op de afvoer van hemel- en grondwater vast te stellen.

Aanleiding

In het Programma Stedelijk Water en Riolerings 2023-2027 (PSWR) wordt aangegeven dat het wenselijk is om meer mogelijkheden te hebben om te sturen ten aanzien van het afkoppelen van afstromend hemel- en grondwater, en het herstellen van foutieve aansluitingen. Deze verordening geeft daar invulling aan. De besluitvorming over deze verordening loopt dan ook parallel aan de besluitvorming voor het PSWR.

Beoogd resultaat

- Invulling geven aan de visie op de hemelwaterzorgplicht (PSWR) en de ambitie uit de Strategie Klimaatadaptatie Noordkop 2021-2026;
- het verkleinen van de kans op wateroverlast bij extreme regenval;
- het verminderen van het aantal foutaansluitingen;
- en het bijdragen aan een doelmatige verwerking van hemel- en grondwater in aan te wijzen gebieden door toepassing van de wettelijke voorkeursvolgorde voor de omgang met afvalwater (afvalwater omvat ook hemel- en grondwater waarvan men zich wil ontdoen) zoals genoemd in artikel 10.29a Wet milieubeheer.

Kaders

De gemeentelijke visie op de invulling van de hemelwaterzorgplicht staat in het PSWR. Deze verordening geeft hier invulling aan en moet in samenhang worden gezien met het PSWR. Het PSWR is kaderstellend voor de inzet van de bevoegdheden die voortvloeien uit de verordening.

Argumenten

1.1 Het biedt een middel om het risico op wateroverlast bij extreme neerslag te verminderen.

Met een verbod op het lozen van afvloeiend hemelwater en grondwater in het openbare vuilwaterriool in een aan te wijzen gebied kunnen inwoners in het uiterste geval worden gedwongen om af te koppelen. Bij een gemengd stelsel leidt dit tot extra bergingscapaciteit van het riool.

Met de door het college vast te stellen regels en vereisten over waterberging kan van perceeleeigenaren in bepaalde gevallen en wanneer dat redelijk is worden gevergd dat zij hemelwater op eigen terrein bergen, vasthouden en daarna pas over een langere periode afvoeren naar het gemeentelijke (hemelwater)riool of oppervlaktewater. Dit is ook primair de verantwoordelijkheid van particulieren volgens art. 3.5 van de Waterwet. Zo worden pieken bij extreme regen afgevlakt. Dit is bijvoorbeeld redelijk bij nieuwbouw.

1.2 Het biedt een middel om af te kunnen dwingen dat foutieve aansluitingen worden hersteld.

Bij vervanging van een gemengd riool naar een gescheiden stelsel (hemelwaterafvoer en vuilwaterafvoer) zien we regelmatig dat zowel hemelwater en vuilwater vanuit woningen enkel op het vuilwaterriool worden aangesloten. Er wordt dus ook een hemelwaterstelsel aangelegd, waar dan enkel het openbaar gebied op afwatert en niet de daken en percelen van particulieren. Dit kan leiden tot overbelasting van het vuilwaterstelsel en problemen met de afvoer vanuit woningen wanneer het regent (het toilet overstroomt). Soms dragen eigenaren bij aan het probleem en hebben ze er zelf geen last van, waardoor ze de foutieve aansluiting niet uit eigen beweging herstellen. Bewoners "benedenstroms" ondervinden wel overlast. De verordening dient dan als stok achter de deur.

1.3 Het draagt bij aan een doelmatige verwerking van hemel- en grondwater in aan te wijzen gebieden.

In het PSWR heeft gemeente Schagen als doelstelling een doelmatige verwerking van hemelwater. Door de particulier te houden aan zijn verantwoordelijkheid om hemelwater op eigen terrein te verwerken wanneer dit redelijkerwijs gevergd kan worden (bijvoorbeeld bij nieuwbouw), schone en vuile waterstromen gescheiden te houden en de voorkeursvolgorde voor hemelwater aan te houden (hergebruik, vasthouden en infiltreren, bergen en vertraagd afvoeren, anders pas direct afvoeren), dragen we bij aan de gestelde doelstelling. Zo wordt schoon water zo efficiënt mogelijk gebruikt, komt er minder schoon water in de rioolwaterzuivering en worden gemeentelijke voorzieningen gebruikt wanneer dat noodzakelijk is.

Kanttekeningen en alternatieven

1.1 Het dwingen tot afkoppelen kan leiden tot afbreuk van draagvlak voor (vrijwillig) afkoppelen.

Vrijwillig afkoppelen is en blijft het streven (PSWR). De primaire aanpak is dus altijd gericht op draagvlak en communicatie. Inzet van de bevoegdheid om een lozingsverbod in te stellen dient uitsluitend als stok achter de deur.

1.2 Het kost perceeleeigenaren geld om een foutieve aansluiting te herstellen of gescheiden huisaansluitingen aan te leggen (één voor vuil water en één voor schoon water).

Inzet van de bevoegdheid om een lozingsverbod in te stellen kan alleen als dat redelijk is. Hieronder vallen ook de kosten die daarbij komen kijken. Zijn deze onredelijk hoog dan heeft het college de bevoegdheid om een ontheffing te verlenen. In nog op te stellen beleidsregels zal het college afwegingskaders opstellen om op verzoeken tot ontheffing te kunnen beslissen. Verder kan men voorafgaand aan de gebiedsaanwijzing zienswijzen indienen, welke door het college moeten worden betrokken in de besluitvorming. Ook kan men in beroep gaan. Daarnaast heeft de perceeleeigenaar een jaar voorbereidingstijd. Ook hier geldt natuurlijk dat allereerst zal worden ingezet op vrijwillig afkoppelen. Tot slot gaat de gemeente een pilot organiseren bij een wijkrenovatie waarbij de gemeente subsidie biedt voor het afkoppelen. De resultaten dienen als input voor het afkoppelbeleid.

1.3 Het treffen van bergingsmaatregelen op eigen terrein kost geld.

Het treffen van dergelijke maatregelen kan enkel worden gevergd wanneer dat redelijk is. Dit hangt bijvoorbeeld af van het type bodem (hiertoe wordt een kanskaart infiltratie opgesteld tijdens de planperiode van het PSWR) en of sprake is van nieuwbouw. Ook hier spelen de kosten een rol. Bij bestaande bouw is het soms erg duur of fysiek niet mogelijk om bergingsmaatregelen te treffen. Dan komt de verantwoordelijkheid om hemelwater in te zamelen en te verwerken terecht bij de gemeente.

Bij nieuwbouw liggen de gemiddelde kosten om een perceel geheel klimaatadaptief in te richten tussen de € 1.059,- tot € 4.809,-.* Hier gaat het naast het voorkomen van wateroverlast ook om het beperken van hittestress en droogte. Deze investering vooraf voorkomt kosten achteraf door schade en herstel, en voorkomt dat kosten naar de toekomst worden afgewenteld. Een woonwijk blijft immers vaak minstens 80-100 jaar bestaan. Een toekomstbestendige inrichting is dus essentieel.

* bron: &flux en Arcadis (2021). Kosten klimaatadaptieve stadsharten. Kosten klimaatadaptatie van gebiedsontwikkeling in negen MRA stadsharten.

Financiële aspecten

Deze verordening heeft geen directe financiële consequenties.

Communicatie

Publicatie van de verordening na vaststelling geschiedt op de gebruikelijke wijze.

Uitvoering en evaluatie

Na publicatie treedt de verordening in werking en wordt het in feite een slapende verordening totdat deze wordt geactiveerd (gebruikt) middels een aanwijzingsbesluit door het college voor een bepaald gebied. Voor de invulling

van de beleidsvrijheden (artikel 2 lid 5 en artikel 3 van de verordening) zullen nog beleidsregels worden vastgesteld door het college.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schagen,

gemeentesecretaris

burgemeester

De heer A. Meijer

Mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen

Bijlagen

1. Verordening hemel- en grondwater Schagen.docx
2. Beantwoording diverse mondelinge vragen inzake verordening afvoer hemel en grondwater OV 21 febr.pdf

Concept Raadsbesluit

Vergadering van ...

Verordening op de afvoer van hemel- en grondwater

De Gemeenteraad van de gemeente Schagen,

gelezen het voorstel van college van burgemeester en wethouders d.d. 17 januari 2023

gelet op het bepaalde in artikel: 10.32a van de Wet milieubeheer

besluit

1. De Verordening op de afvoer van hemel- en grondwater vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van...

De Gemeenteraad van de gemeente Schagen,